

Näringslivet borde följa VM i skola

Igår offentliggjordes OECDs stora skolundersökning Pisa. Femtonåringar i 65 länder har gjort tester i matte, naturvetenskap och läsförståelse. Sammanlagt har 470.000 elever deltagit. Därmed är det den största undersökningen i världen. Politiker i hela världen följer resultaten med spänning. Det borde även näringslivet göra. Det som presenteras nu är tester från 2009. Förra omgången gjordes 2006.

Man kan gott kalla detta för VM i skolsystem. Och det är bara att gratulera Finland som knep guldmedaljen igen, medan Sverige åter är långt från prispallen i mitten av fältet.

Finland imponerar med många högpresterande elever, men ännu mer imponerande är kanske att de har extremt få elever som får de sämsta resultaten. Sverige är stadigt parkerat i mitten av fältet. Sverige har en skola i klass med Ungern, Litauen, USA och Portugal. Faktum är att våra elever presterar väldigt likt genomsnittet av sina amerikanska kompisar. Danmark, Tyskland, Estland är exempel på länder som har bättre resultat. Trots det är debatten ganska upprörd i Tyskland. Placeringen stämmer inte med självbilden.

I topp ligger Finland och Korea, men även Kanada. Det här är intressant för svensk del på flera sätt. I matte och naturvetenskap är Sverige ett helt "betygshack" efter Finland och Korea och ett halvt efter Kanada. Detta är särskilt pikant eftersom just länder som Korea, Kanada och Finland har ett näringsliv som liknar Sveriges. Tänk handelsberoende, skog, fordon och mobiltelefoni. Är det någon vi ska jämföra oss med så är det den här trion. Och vi kan ju inte ha årskull efter årskull niondeklassare som är efter deras. Då halkar vi efter dem i framtiden.

Det är de dåliga nyheterna. De goda är såklart att detta är länder som liknar oss på många sätt. Därmed borde det inte vara omöjligt att hämta in avståndet.

Vad skall man då göra? Det saknas knappast förslag till patentröskningar på skolans problem. Och det som är gemensamt för alla lyckade grepp är att de utförs av bra lärare. Men i svensk debatt är det mycket fokus på lärartäthet, alltså hur antalet lärare i skolan. Detta trots att vi redan har många lärare per elev i Sverige. Länderna ovanför oss i tabellen, inklusive Finland, har färre lärare. De har också bättre betalda lärare.

Här kan Sverige och USA skaka hand. Lärarlönerna har sjunkit som stenar sedan 60-talet. Problemet med detta är att färre talanger söker yrket. Detta förstärker utmaningen med lärarutbildningarna. Möjligheten att hålla ribban uppe försvinner, kraven sänks.

Svenska skolhuvudmän kommer inte runt detta. Vi måste rycka upp lärarnas löner. Finansieringen kan ske exempelvis genom bara något färre lärare. Vi kan öka med 10.000 kronor i månaden och ändå ha fler än Finland. Sedan kan vi öka kraven och ge lärarna plats att göra sitt jobb: undervisa i kärnämnen.

För näringslivet vore detta den enskilt viktigaste investeringen i svensk konkurrenskraft. Femtonåringarna växer snabbt.

/Per Tryding, Internationell ekonom och Fil.dr. lärande och Vice VD Sydsvenska Industri- och Handelskammaren